

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1-3
The Approach for School Based Curriculum Administration to the Basic Education Core
Curriculum B.E. 2551 of Model Schools for Implementation under the Office of
Nakhon Sawan Educational Service Area Office 1-3

สุภชาติ เหมปาละช้าง

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1-3 การดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ (1) ศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ประชากรที่วิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนต้นแบบ จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (2) นำเสนอแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาสูงสุดด้านการกำกับ คุณภาพ รองลงมาคือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการส่งเสริม สนับสนุน ตามลำดับ และ (2) แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามี 3 ด้าน 16 รายการปฏิบัติ คือ (1) ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (2) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน และ (3) ด้านการกำกับคุณภาพ ได้แก่ การสรุปผลการประเมินและนำผลการประเมินการใช้หลักสูตรมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

คำสำคัญ: การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, โรงเรียนต้นแบบ

Abstract

This study research aimed to examine the problems and the approach for school based curriculum administration the model schools for implementation the basic education core curriculum B.E. 2551 under the office of Nakhon Sawan Educational Service Area Office 1-3. The research process composed of two steps: (1) to study the problems for school based curriculum administration, population factor, use is director of the school and teachers of the model school, were randomly selected the 108 people. The research instrument was a 5-level rating scale. The statistics for data analysis were mean and standard deviation. (2) the approach for school based curriculum

administration. Prototype is specialized 30 people. The statistics for data analysis were frequency and percentage control. The finding were as follows: (1) The problems for school based curriculum administration in overall in the medium. The major problem were the quality regulation, followed by the preparation of school based curriculum. And the promotion support. (2) The approach for school based curriculum administration. There are three guidelines in 16 list practice is 1) the promotion of the participation of the school board, parents and the community to plan for quality improvement. (2) in school curriculum development : learning activities on student centered in accordance with aptitude, interest and ability of the students and (3) regulatory quality: summary evaluation and assessment course is used to improve and develop curriculum.

Keywords: school based curriculum administration, basic education, core curriculum B.E. 2551, model schools for implementation

ความนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษานับจากที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย และกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีดความสามารถในการแข่งขัน ในเวทีระดับโลก ส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งหลักสูตรนั้นมีความสำคัญในการเป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดเจตนาธรรมหรือเป้าประสงค์ของการศึกษาของชาติลงสู่การปฏิบัติ จึงมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง และเป็นความจำเป็นที่ครูจะต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ (ธีรารัง บัวศรี, 2543, หน้า 10-11) ตั้งแต่ ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายที่จำเป็นต้องพัฒนา ให้ผู้เรียนมีความรู้

ความสามารถเทียบเท่าหรือสูงกว่ามาตรฐาน พร้อมกับการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรของตนเองสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษ พบปัญหาความไม่ชัดเจนของหลักสูตร ความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนใหญ่กำหนดสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษา และการเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งปัญหาคุณภาพของผู้เรียน ในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1) จึงเกิดการทบทวนเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ และพัฒนาไปสู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นแม่แบบที่สถานศึกษาทั่วประเทศที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องนำไปจัดการศึกษาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

นำไปใช้เป็นกรอบทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 2)

โรงเรียนต้นแบบ มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและขยายผลหลักสูตรแกนกลางฯ ไปสู่การปฏิบัติ ในโรงเรียนทั่วไป รวมทั้งเป็นการนำร่องการใช้หลักสูตรซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นกุญแจที่จะช่วยให้เข้าใจสภาพ ปรากฏการณ์ ตลอดจนปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นเมื่อนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ข้อคิดและบทเรียนที่ได้จากการนำร่องการใช้หลักสูตรจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการใช้หลักสูตรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นก่อนที่จะขยายผลการใช้หลักสูตรในวงกว้างต่อไป (UNESCO, 2009, p. 2)

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาและใช้หลักสูตรจะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตร รวมทั้งเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนและขยายผลหลักสูตรสู่ภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะในโรงเรียนต้นแบบซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาและเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนทั่วไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1-3 เพื่อเป็นข้อมูลให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการ

หลักสูตรสถานศึกษาและการขับเคลื่อนการนำหลักสูตรสู่ภาคปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อ การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1-3
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1-3

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การบริหารจัดการ เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาหลักสูตรของสถานศึกษา มีคุณภาพและประสิทธิภาพหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบ กระบวนการในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ มีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, หน้า 61-63)

1. การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา มีการดำเนินการ 4 องค์ประกอบดังนี้
  - 1.1 การพัฒนาบุคลากร
    - มอบหมายให้มีคณะทำงานด้านการพัฒนาบุคลากร
    - 1) ประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรม ทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว

2) ดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามแผน

- ส่งเสริมสนับสนุนให้มีมุม หรือศูนย์ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐาน เพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง

3) ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเข้าอบรม แลกเปลี่ยนความรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจะต้องเป็นที่ปรึกษาของครูในกรณีที่มีปัญหาทางด้านวิชาการหรือบริหารจัดการ และควรจัดให้มีการประชุมเพื่อแก้ปัญหา ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแสวงหาวิธีการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

1.2 การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร

สถานศึกษาต้องจัดทรัพยากรและปัจจัยที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จต่อการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ (1) จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการพัฒนาหลักสูตร และการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร รวมทั้งงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาบุคลากรและจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ (2) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอ เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการ ให้มีห้องเรียน สถานที่เรียน และห้องพิเศษต่าง ๆ อย่างเพียงพอ (3) จัดสรรการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า บริหารทรัพยากรบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การดำเนินการแบบมีส่วนร่วม การจะ

ส่งเสริมให้การจัดทำและใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้ (1) ให้ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครู และนักเรียนซึ่งเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการใช้หลักสูตรได้มีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนา หลักสูตร และตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา (2) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างบรรยากาศ การร่วมคิด ร่วมทำ (3) สร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วม และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

1.4 การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ

ความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับบรรยากาศทางวิชาการ ซึ่ง

สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมสนับสนุน ดังนี้ (1) จัดระบบการบริหารงานทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ (2) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ทั้งห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ มุมค้นคว้า และการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน (3) สนับสนุนให้มีระบบข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา (4) ส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการนำเสนอหรือเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็น

กระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ อาทิ ฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน โดยทั่วไป นั้นมีการดำเนินการใน 2 ส่วน คือ การดำเนินการระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียน ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, หน้า 37-39)

2.1 ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มี

ขั้นตอนการดำเนินการ โดยสังเขป ดังนี้ (1) มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการ/คณะทำงาน: คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร สถานศึกษา และครูผู้สอน (2) วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ: มีแหล่งข้อมูลสำคัญมากมายที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อาทิ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตร ระดับท้องถิ่น ข้อมูลจากการวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา จุดเน้นความต้องการของชุมชน และของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน (3) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีองค์ประกอบ สำคัญได้แก่ วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา (เวลาเรียน รายวิชา พื้นฐาน/เพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) คำอธิบาย รายวิชา และเกณฑ์การจบหลักสูตร และเอกสารระเบียบ

การวัดผลประเมินผล (4) คณะกรรมการสถานศึกษา พิจารณาให้ความเห็นชอบนำเสนอร่างเอกสารหลักสูตร สถานศึกษาและระเบียบการวัดผลประเมินผลต่อ คณะกรรมการ สถานศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ หากมีข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ ก็นำข้อเสนอแนะ ดังกล่าวไปพิจารณาปรับปรุงร่างหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีความเหมาะสม ชัดเจนยิ่งขึ้น ก่อนการอนุมัติใช้หลักสูตร เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้จัดทำเป็นประกาศหรือ คำสั่งเรื่องให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหาร สถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนาม (5) ใช้หลักสูตรสถานศึกษา : ครูผู้สอนนำหลักสูตร สถานศึกษาไปกำหนดโครงสร้างรายวิชา และออกแบบ หน่วยการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม เป้าหมาย (6) วิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตร

2.2 องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเอกสารสำคัญที่ครูจะใช้ สำหรับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้จัดการเรียนการสอน และการประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นเอกสารหลักสูตร สถานศึกษา ควรมีข้อมูลที่ชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติ องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ (1) ส่วนนำ: เป็นเป้าหมายโดยรวมของสถานศึกษาในการ พัฒนาผู้เรียน เช่นวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลาง (2) โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา: เป็นส่วนที่ให้ข้อมูล เกี่ยวกับการกำหนดรายวิชาที่จัดสอนในแต่ละปี/ภาค เรียน ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพร้อมทั้งจำนวนเวลาเรียน หรือ หน่วยกิตของรายวิชาเหล่านั้น (3) คำอธิบายรายวิชา: เป็น รายละเอียดที่ช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนจะเรียนรู้อะไรจาก รายวิชานั้น ๆ ในคำอธิบายรายวิชา ประกอบด้วย รหัส วิชา ชื่อรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้น เวลา เรียน/หน่วยกิต และรายละเอียดคำอธิบายรายวิชาเป็น ความเรียง (4) เกณฑ์การวัดประเมินผลและจบหลักสูตร: เป็นส่วนที่สถานศึกษากำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะจบ

การศึกษาในแต่ละระดับ โดยพัฒนาเกณฑ์ดังกล่าวให้ สอดคล้องสัมพันธ์กับเกณฑ์การจบหลักสูตรตาม หลักสูตรแกนกลาง

3. การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา เป็น สิ่งจำเป็นในการสร้างความมั่นใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ว่าผู้เรียนได้รับการพัฒนา ให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง ตามที่กำหนดในมาตรฐานการ เรียนรู้ และเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนตามความคาดหวัง ของสถานศึกษาซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง ได้แก่ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, หน้า 63-66)

3.1 การนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร เป็น กระบวนการสำคัญที่สถานศึกษาใช้ในการควบคุม คุณภาพโดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้เกิด ระบบการนิเทศ ติดตาม ที่เป็นกัลยาณมิตร ควรดำเนินการ ดังนี้ (1) ร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศ หรือกำกับ ติดตาม (2) สร้างความเข้าใจและทัศนคติ เกี่ยวกับการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรในเชิงบวก (3) กำหนดข้อตกลงเพื่อการขับเคลื่อนการนิเทศติดตาม ร่วมกัน และมีแผนการดำเนินการอย่างชัดเจนเป็น รูปธรรม (4) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้มีการ นิเทศ ติดตามอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ทั้งในระดับชั้น เรียน ระดับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและครอบคลุม

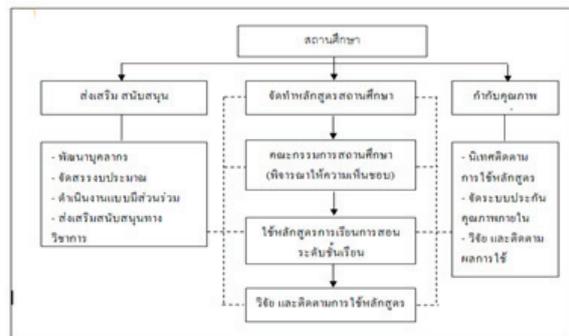
3.2 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดให้สถานศึกษามีการจัดระบบการประกันคุณภาพ ภายใน และการเตรียมความพร้อมสำหรับประกัน คุณภาพภายนอก เป็นระบบควบคุมคุณภาพการศึกษา โดยมีแผนพัฒนาคุณภาพ มีเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน แผนปฏิบัติการต้องเน้นผลคุณภาพผู้เรียน มีการรายงาน ผลเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและนำผลมาใช้ในการพัฒนา หลักสูตร การเรียนการสอน

3.3 การวิจัย และติดตามผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษาควรดำเนินการวิจัย ดังนี้ (1) การวิจัยพัฒนา

หลักสูตรสถานศึกษา มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อนำผลมาประกอบพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียน และความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน (2) การประเมินตัวหลักสูตร พิจารณาความครบถ้วนขององค์ประกอบหลักสูตร ความสอดคล้องของแต่ละองค์ประกอบ ความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและ กรอบหลักสูตรท้องถิ่น ความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน ความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และระบบการวัดและประเมินผล (3) การประเมินความต้องการจำเป็นในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพของนักเรียนในอนาคต เพื่อนำมาใช้กำหนดโปรแกรมการเรียน และเวลาเรียน (4) การประเมินความต้องการของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อนำมาใช้กำหนดโปรแกรมการเรียน และ โครงการต่าง ๆ (5) การวิจัยประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อให้การประเมินผลการใช้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายของการควบคุมคุณภาพสถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินทั้งระบบ คือ (6) กำหนดให้มีการประเมินการใช้หลักสูตร เป็นกิจกรรมหลักของสถานศึกษา (7) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรด้วยตนเองให้เกิดขึ้นกับคณะครู (8) วางระบบเครือข่ายการทำงาน และมอบหมายงานการประเมินให้คณะผู้มาปฏิบัติงานแต่ละคณะดำเนินการประเมินเป็นระยะ ๆ โดยกำหนดให้ชัดเจนว่าคณะใดต้องประเมินรายการใดบ้าง (9) สรุปผลการประเมิน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

การประเมินผลการใช้หลักสูตร มีแนวทาง การดำเนินการที่สำคัญ คือ พิจารณาองค์ประกอบ ของหลักสูตร หลักเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมิน ออกแบบการจัดเก็บข้อมูลดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้พิจารณาตัดสินใจในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

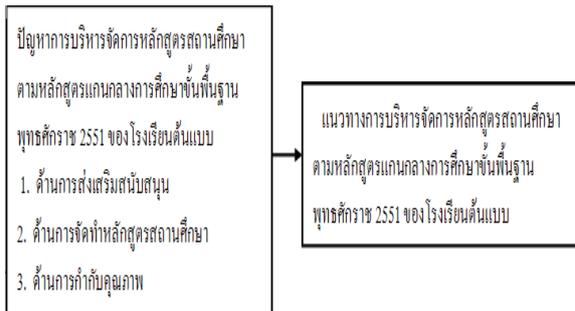
จะเห็นได้ว่า การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ต้องดำเนินการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในทุก ๆ ด้าน คือ การเตรียมการ/ ส่งเสริมสนับสนุน ด้านการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตร ไปใช้ในการเรียนการสอนระดับชั้นเรียน ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ โดยนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร จัดระบบประกันคุณภาพภายใน และวิจัยติดตามผลการใช้หลักสูตร ซึ่งสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551, หน้า 34) ได้เสนอรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังแสดงในภาพ ดังนี้

ภาพ 1 การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียน ต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1-3

ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1-3 ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ศึกษาปัญหา การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1-3 และ (2) การนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1-3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1-3 จำนวน 9 โรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 โรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 9 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 72 คน หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 9 คน และหัวหน้างานวัดและประเมินผล จำนวน 9 คน รวมจำนวน 108 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านหลักสูตรและการสอนด้านการบริหารจัดการศึกษา และด้านการวัดและประเมินผล การศึกษา จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบสอบถามปัญหาเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา ของโรงเรียนต้นแบบ ตามแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1-3 โดยมีเนื้อหา 3 ด้าน จำนวน 45 ข้อ คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน จำนวน 15 ข้อ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 20 ข้อ และด้านการกำกับดูแลคุณภาพ จำนวน 10 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ และแบบประเมินแนวทาง เป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ถึงกลุ่มประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และหัวหน้างานวัดและประเมินผล ของโรงเรียนต้นแบบ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 1-3 ระหว่างวันที่ 21-28 มีนาคม 2554 จำนวน 108 ฉบับ ด้วยตนเองและทำการเก็บแบบสอบถามคืนโดยวิธีเดียวกัน จำนวน 108 ฉบับ

2. จัดทำร่างแบบประเมินแนวทาง โดยนำผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 2.50 ขึ้นไป ได้ประเด็นปัญหา จำนวน 16 ข้อ นำมาพิจารณาสังเคราะห์ร่างเป็นแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1-3

3. ผู้วิจัยนำแบบประเมินแนวทางพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 1-20 มีนาคม 2556 ด้วยตนเอง และทำการเก็บแบบประเมินแนวทางคืนโดยวิธีเดียวกัน จำนวน 30 ฉบับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ครั้งนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรสถานศึกษา ตามแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบ ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

2. วิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในการนำไปปฏิบัติของ แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบ สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 1-3 ด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ 2 ประการ คือ

1. ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1-3 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาสูงสุดด้านการกำกับคุณภาพ รองลงมาคือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการส่งเสริม สนับสนุน ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1-3 มี 3 ด้าน 16 รายการ ปฏิบัติ คือ (1) ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (2) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน และ (3) ด้านการกำกับคุณภาพ ได้แก่ การสรุปผลการประเมินและนำผลการประเมินการใช้หลักสูตรมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การอภิปรายผล

ผลการวิจัย แนวทางการการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1-3 มีประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาและนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางได้ผ่านการคัดเลือกจากเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้นำร่องใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2552 จึงต้องมีความพร้อมและคุณสมบัติเหมาะสมจึงจะสามารถดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนทั่วไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552, หน้า 2) ได้กล่าวถึง โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรว่ามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและขยายผลหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติ เป็นศูนย์วิจัยการนำหลักสูตรแกนกลางสู่การปฏิบัติในโรงเรียน และห้องเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้เรื่องหลักสูตรอิงมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดทำหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน การประเมินผลระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียนให้กับโรงเรียนอื่น ๆ เป็นแบบอย่างของการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรมและท้ายที่สุดสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ในด้านการพัฒนา และการใช้หลักสูตรให้กับโรงเรียนอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1-3 จึงมีปัญหการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ ด้านการกำกับคุณภาพ รองลงมาคือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการส่งเสริมสนับสนุน สามารถอภิปรายผลในแต่ละด้านได้ดังนี้

ด้านการส่งเสริมสนับสนุนจากผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง ได้มีปัญหามากที่สุดคือ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ เนื่องจากสถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ ทั้งผู้ปกครอง ชุมชน ครู และนักเรียนซึ่งเป็นผู้ได้รับ ผลโดยตรงจากการใช้หลักสูตร ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายขาดความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากข้อจำกัดหลายประการได้แก่ สภาวะทางเศรษฐกิจ ความยากจนของครอบครัว ตลอดจนความรู้ความสามารถและเห็นว่าเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา ที่ต้องดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชรินทร์ จูแวน (2549) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุม สัมมนา เกี่ยวกับการวางแผนและการประเมินผลพร้อมทั้งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง สถานศึกษาและชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประสิทธิ์ ศรีจันทร์ (2548) ที่พบว่า สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง ได้มีปัญหามากที่สุดคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน เนื่องจากครูส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการนำเทคโนโลยีหรือสื่อที่ทันสมัยมาใช้ ประกอบการจัดการเรียนการสอน ครูยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสอน ครูยังคงบอกความรู้ให้กับผู้เรียน และนอกจากนั้นครูยังไม่ได้พานักเรียนไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน สอนแต่ในห้องเรียน ครูไม่ได้สอนให้เด็กได้ลงมือฝึกปฏิบัติจริงและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รู้จักการวิเคราะห์หาเหตุผลในการตัดสินใจ นอกจากการจัดการเรียนการสอนแล้ว ครูผู้สอนยังมีภาระงานอื่นอีกมาก จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่มีประสิทธิภาพ

เท่าที่ควร จำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับผลการวิจัยของประชัน เอี่ยมวัน (2545) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสนับสนุน การจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่ วัง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ครูปฏิบัติการสอนยังไม่มี การนำเทคโนโลยีหรือสื่อที่ทันสมัยมาใช้ประกอบการเรียน การสอนเท่าที่ควร ครูปฏิบัติการสอนยังไม่เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการสอนและครูปฏิบัติการสอนยังคงจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแบบเดิม ดังนั้นเพื่อให้ ครูผู้สอนได้มีศักยภาพ ที่พึงประสงค์ ผู้บริหาร สถานศึกษาต้องให้การสนับสนุนครูให้ได้มีการพัฒนา ตนเองให้ได้ตามเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งจะเป็นการ ประกันคุณภาพในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับในบทบาทการบริหารจัดการศึกษาจาก บุคคลทั่วไป

ด้านการกำกับคุณภาพ จากผลการวิจัยพบว่ามี ปัญหาในระดับปานกลาง ได้มีปัญหาสูงสุด คือ การ สรุปลงผลการประเมินและนำผลการประเมินการใช้ หลักสูตรมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจาก โรงเรียนไม่มีการสรุปลงผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษาอย่างเป็นระบบทุกกลุ่มสาระ ไม่ได้รายงาน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อผู้ปกครองตามระยะเวลาที่ กำหนด การดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรไม่ ต่อเนื่อง จัดทำรายงานสรุปลงผลการใช้หลักสูตรไม่ ครอบคลุมภารกิจทุกภาคส่วนของการบริหารหลักสูตร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุดารัตน์ ชนะมาร (2550) ที่พบว่าปัญหาด้านการสรุปลงผลการดำเนินงานบริหาร จัดการหลักสูตรสถานศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปาน กลางเนื่องจาก ไม่มีการสรุปข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่าคณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับที่เป็นปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมจากทุก ฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ในการแสดงความ คิดเห็นในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อ ส่งเสริมให้การจัดทำหลักสูตรและใช้หลักสูตรเป็น ไป อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2. จากผลการวิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน อยู่ในระดับที่ เป็นปัญหา สถานศึกษาควรพัฒนาบุคลากรอย่างเป็น ระบบ ต่อเนื่อง เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ ครูและ บุคลากรทางการศึกษาให้ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใน การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของ หลักสูตรและการเลือกวิธีสอนที่เหมาะสม เพื่อส่งผลให้ การนำหลักสูตรไปใช้บรรลุเป้าหมาย

3. จากผลการวิจัยพบว่าการสรุปลงผลการ ประเมินและนำผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรมา ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับที่ เป็นปัญหา สถานศึกษาจะต้องมีความตระหนักในการ สรุปลงผลและนำผลจากการประเมินมาใช้ปรับปรุงหรือ พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นหลักประกันว่า ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย คุณธรรม บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ และสามารถ ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์ ควรนำแนวทาง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนต้นแบบ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2551 ไปทดลองใช้ เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้มี
ประสิทธิภาพต่อไป

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1-3
ควรวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหาร จัดการหลักสูตร
สถานศึกษา ซึ่งจะ ได้แนวทางที่หลากหลาย เพื่อเป็นคู่มือ
แนวปฏิบัติของสถานศึกษาในสังกัดต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง
- ธำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ประชัน เอี่ยมวัน. (2545). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่วง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ประสิทธิ์ ศรีจันทร์. (2548). *รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอบรรพตพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.*
- พัชรินทร์ จูแวน. (2549). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอฮอดจังหวัด
เชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุดารัตน์ ชนะมาร. (2550). *สภาพ ปัญหาและผลสำเร็จในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร.*

References

- Academic and Educational Standards. (2008). *The course management according to the core Curriculum for basic education act 2008* Bangkok: Author. (in Thai)
- Aimwan, P. (2002). *The role of education in support of teaching and learning that emphasize the importance of students in schools under the primary education office Mae Wang Chiangmai province*. Independent study in Education, Chiang Mai university. (in Thai)
- Boursri, T. (1999). *Curriculum theory courses: The design and development* (4th ed.). Bangkok: Kurusapalardpraw. (in Thai)
- Chanamarn, S. (2007). *Problems and success in managing the curriculum in primary schools sakon nakhon educational service area office 2*. Master' s thesis in Education, Sakhonnakorn University. (in Thai)
- Juvan, P. (2006). *The participation of the community in educationSchool, Aumpour Hod, Ban Bo Luang district, Chiang Mai*. Independent study in Education, Chiang Mai University. (in Thai)
- Ministry of Education. (2008). *Core curriculum for basic education act 2008*. Bangkok: Author. (in Thai)
- Ministry of Education. (2009). *Approach to learning according to the core curriculum for basic education act 2008*. Bangkok: Author. (in Thai)
- Srijan, P. (2005). *The model for participation in the management of small schools of the board. Basic School District Banphotphisai Vocational Education Service Area Office 2*. Master's thesis in Education, Nakhonsawan University. (in Thai)
- UNESCO. (1978). *Strategies and procedures in developing and implementing curriculum*. Bangkok: The Unesco Regional Officer for Education in Asia and Oceania.

